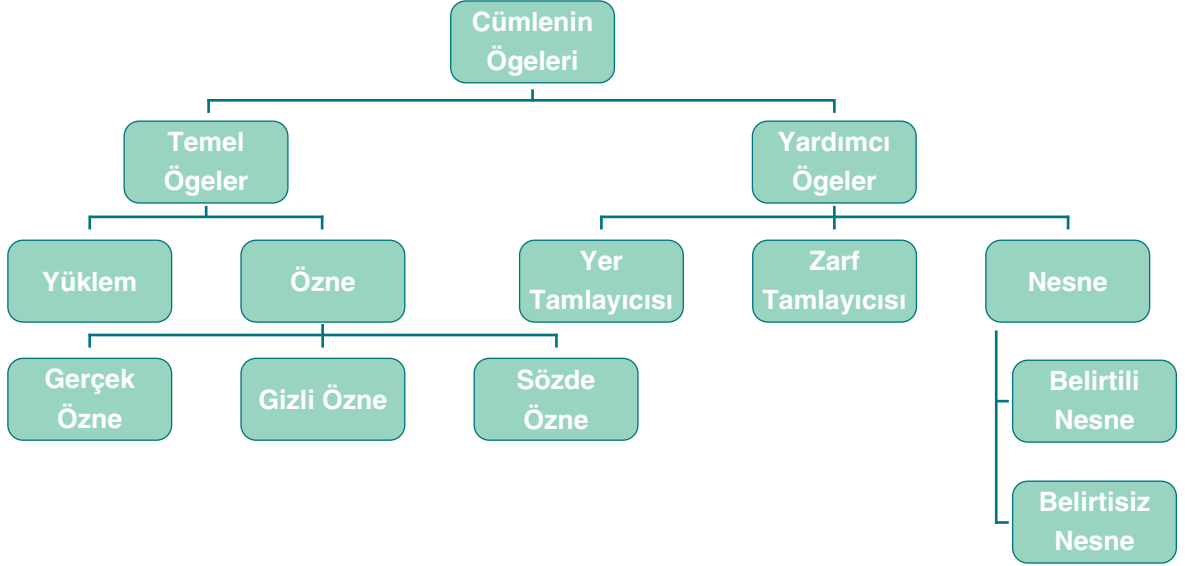

Cümle: Bir duyguyu, düşüncüyü, dileği vb. anlatan ve içinde anlam bütünlüğü olan söz veya söz dizisidir.

1. TEMEL ÖGELER

A) Yüklem: Cümlede anlatılan iş, olay, duygu, düşünce ya da yargıyı içeren temel ögedir.

- **Örnekler:** Sude oyun **oynar**.
Yarışmaya katılmak **benim fikrimdi**.

B) Özne: Bir cümlede bildirilen işi yapan, yüklem bildirdiği durumu üstlenen kişi veya varlıktır.

Gerçek Özne: Yüklem bildirdiği yargıyı gerçekleştiren ve cümlede açıkça yazılı olan öznedir.

- **Örnekler:** **Hasan** sinemaya gitti.
Murat ekmek almak için dışarı çıktı.

Gizli Özne: Cümlede açıkça yazılı olmayan öznedir. Gizli özne, yüklemdeki kişi ekinden bulunabilir.

- **Örnek:** Gidiyorum.

Burada özne kelime ya da kelime grubu olarak bulunmamaktadır. Özne **“gidiyorum”** yüklemdeki **“-um”** 1. tekil kişi ekinden anlaşılmaktadır.

- **Örnek:** Yarın erken kalkıp sınava hazırlanacaktım.

Burada özne kelime ya da kelime grubu olarak bulunmamaktadır. Özne **“hazırlanacaktım”** yüklemdeki 3. tekil kişiden anlaşılmaktadır.

Sözde Özne: Eylemin kim tarafından yapıldığı belli olmayan cümlelerde yapılan eylemden etkilenen ögedir. Cümlede sözde özne olabilmesi için yüklemde **“-I”** ve **“-n”** seslerinden biri bulunur.

- **Örnek:** **Bu konu** yeterince açığa kavuşturulmadı.
Faturalar iki gün sonra ödenecek.

2. YARDIMCI ÖGELER

A) Nesne: Bir cümlede öznenin yaptığı işten etkilenen ögedir.

Belirtili Nesne: Belirtme durum eki (-ı/-i/-u/-ü) almış olan nesneye belirtili nesne denir. Yükleme sorulan “Neyi?”, “Kimi?”, “Nereyi?” soruları sorularak bulunur.

- **Örnek:** Kitapları masaya koy.

Burada “**kitapları**” belirtili nesnedir çünkü belirli kitaplar kastedilmektedir.

Belirtisiz Nesne: Belirtme durum eki almamış olan nesnedir. Yükleme yöneltilen “Ne?” sorusuna cevap verir.

- **Örnek:** Bir kitap alacağım.

Burada “**Bir kitap**” belirtisiz nesnedir çünkü hangi kitap olduğu belli değildir.

B) Yer Tamlayıcısı: İsmi -e, -de, -den durum eklerini alarak yüklemi anlamını yönelme, bulunma veya ayrılma bakımından tamamlayan ögedir. Yükleme sorulan “Kime?”, “Kimde?”, “Kimden?”, “Neye?”, “Neyde?”, “Neyden?”, “Nereye?”, “Nerede?”, “Nereden?” sorularının cevabını verir.

- **Örnekler:** Ali **okulda** ders çalışıyor.
Aslı arkadaşlarıyla **dışarıda** yemek yiyor.

C) Zarf Tamlayıcısı: Yükleme durum, neden, zaman, nicelik, yer-yön ve soru yönünden tamamlayan ögedir. Yükleme sorulan “Ne zaman?”, “Nasıl?”, “Niçin?”, “Niye?”, “Neden?”, “Ne kadar?”, “Ne şekilde?”, “Ne ile?”, “Kim ile?”, “Nereye?” sorularının cevabını verir.

- **Örnekler:** O **hızlıca** koştu.
Sınavda soruları **dikkatlice** okumaya başladı.